

Szarvas és Vidéke

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP

ELŐFIZETÉSI DÍJAK:
Helyben egy negyedévre . . . 1.20 P.
Vidéken egy negyedévre . . . 1.70 P.
PÉLDÁNYONKÉNT 10 FILLÉR.
Postatakarékpénztári csekk száma: 52.868.

Szerkesztésért és kiadásért felel:
MÜLLER KÁROLY
laptulajdonos.

SZERKESZTŐSÉG
ÉS KIADÓHIVATAL:
1. ker. Deák F.-u. 13. Telefon: 109.

Végre Nyolc százalékkal emelik a munkabérekét

teljes pompájában ránk köszöntött a tavasz. A sok esőzést, már-már megszozott borongós látóhatárt, verőfényes napsütés váltotta fel s pillanatok alatt élet-dal fakadt az ajkakon ott is, ahol eddig csak az elmúlás halk zsolozsmája zendült. Kizöldült szerte a határ, megjöttek a dalos madarak is, élet dalol mindenütt körülöttünk, a reménydús, boldogabb jövődő himnuszában. Már nem fáj a szomorú ősz, a gyászos, kemény tél sem, öröm, víg kedély költözött a szívekbe, erő a karokba, s a kétkezes, csüggedés helyére hívő bizodalom és töretlen, faszadhatatlan munkakedv. Már nem fáj úgy a talajvizmosta csupasz földek látása sem; az új erő kifejlésre lendült karok munkája nyomán szinte látjuk zsendülni az új magvetést máris, a szárbaszökkent ígéret s a megváltó búzakereszteket. Halljuk a cséplő bűgását s látjuk a telt csűröket és fehér, lágy kenyeret az asztalunkon. Életet érzünk ereinkben, erőt ahhoz és hitet abban. A békés életben . . .

Csak már egyszer tavaszodnék mindenütt, csak vége lenne már az ősz és télnek másutt is, csak ne lenne enyészet, gyász, halál sehohsem annyi, hanem életadó, rügyfakasztó tavasz. Énekkel, dallal, az élet himnuszával, hittel, erővel, munkával a békés jövődőt.

Csak már tavasz lenne a szívekben is. Csak már valóban tavasza lenne ez az időszak jövődő éltünknek, előkészítője boldog nyarunknak, nyugalmas felünknak, örömteljes feltámadásunknak. Feltámadása szívünkben, bennünk, annak az új embernek, amely biztos tartópillér lesz a csorbítatlan szentistváni gondolat és bizodalomnak.

A kormány újabb rendelettel nyolc százalékkal emeli a munkabérekét. A rendkívüli viszonyok következtében előállott drágaságot kívánja a kormány ellensúlyozni. A kormány 1940 októberében hét százalékkal emelte az összes munkabérekét és a tisztviselői fizetéseket. Az 1940. évi október, tehát a hétszázalékos általános béremelés fogantatása után eszközölt munkabéremelések a mostani bérrendezésbe beszámíthatók. A munkabérek és fizetések emelése ismert okból nem követheti teljes mértékben az élelmiszerek és közszükségleti cikkek árának emelkedését. Nem szabad azonban figyelmen kívül hagyni, hogy az élelmi

szerek, egyes nyersanyagok és iparcikkek árának növekedése ellenére változatlan maradt a lakbér, amelyet a kormány annak idején rögzített, a lakbér pedig számottevő tényező, mert a lakosság tekintélyes része keresetének jelentős hányadát költi a lakásra.

A Budapesti Közlöny közli a minisztérium rendeletét, amely szerint az iparban, kereskedelemben, valamint a bányászatban és kohászatban a munkabérek szabályozásáról szóló 7290/1940. M. E. sz. rendelet hatálya alá tartozó munkavállalóknak, munkásoknak munkaadójuk 1941. május hó 1-től kezdődően munkabéruk után az eddigi 7 százalék helyett

15 százalékos bérpótlékot köteles fizetni. A rendelet hatálya alá tartozó munkavállalók legkisebb munkabéret megállapító rendeletben vagy határozatban meghatározott legkisebb munkabérekhez a 15 százalékos bérpótlékot ugyancsak hozzá lehet számítani. Felhatalmazza azonban a rendelet a munkaadót arra, hogy ha az alkalmazott egyén bérét 1940. évi október hó 5 napja után fel-emelte, azt a bérpótlékot beleszámíthatja.

A rendelet hatálya alá nem tartozó magánalkalmazottak, tisztviselők fizetéspótlékának a felemelésére nézve is rövid időn belül a rendelkezés megtörténik.

A sertés forgalmának, levágásának szabályozása és az új sertésárak megállapítása

A közellátási miniszter rendelkezése szerint folyó hó 15-től kezdve a 80 kg-on felüli hizósertéseket zár alá helyezettnek kell tekinteni. A zár alá helyezett hizósertést elidegeníteni, megvásárolni, azt akár közfogyasztásra, akár magánfogyasztásra csak az előírt feltételek mellett lehet levágni.

Ha kényszervágás esete forog fenn, a tulajdonos köteles a hizósertését a községi előjárásnak a közellátás céljaira felajánlani. Ha a felajánlott sertést a hatóság a közellátás céljaira nem óhajtja igénybe venni, akkor a hatóság által kijelölt húsiparosnak adhatja át és az átadott sertést a húsiparos köteles közfogyasztás céljára kimérni. Ha valakinek hizósertése elhullott, a hatóságtól köteles az elhullás okát feltüntető igazolványt kérni és azt egy évig megőrizni. 35 kg-os, vagy ennél nehezebb soványsertést csak jogosított kereskedő vásárolhat. Ilyen sertést más személy csak saját részére és csak tenyésztésre, nevelésre vagy hizlalásra vásárolhat.

100 kg élősúlyt el nem érő zsrtsertést, 80 kg-ot el nem érő húsertést, valamint malacot sem közfogyasztásra, sem magánfogyasztás céljaira levágni nem szabad. Nem vonatkozik ez a tilalom a kényszervágásokra vagy pedig arra az esetre, ha az állatorvos megállapítása szerint a sertés gazdaságosan nem hizlalható. Felmentést adhat e tilalom alól takar-

mányhiány esetében az előjárás. Magánfogyasztásra csak saját hizlalású sertést lehet levágni. Ha azonban a sertésből nagyobb mennyiségű fehér-áru termeltek ki, mint amennyit a termelő saját szükségletének fedezésére megtarthat, a felesleget a községi előjárás rendeltetése szerint közfogyasztásra kell bocsátani.

Az olyan hizlalók, akik hat darab sertést hizlalnak egyszerre, saját fogyasztásra történő vágásra a közellátási miniszter, illetve az általa megbízott hatóságtól kaphatnak engedélyt. Az engedély iránti kérelmet a Magyar Állat- és Állati Termékek Kiviteli Szövetkezet (Budapest, V. Aulich utca 8. sz.) kell benyújtani. Akik 6 db sertésnél kevesebbet hizlalnak, saját használatra való vágásra az engedélyt az előjáráságtól kérhetik.

A sertésvágás korlátozása, valamint a magánfogyasztásokra szóló rendelkezések kivételével, nem vonatkozik a rendelet a visszacsatolt keleti és erdélyi országokra. Bihar és Szatmár vármegyék visszacsatolt részeire valamilyeni rendelkezés érvényes.

Az Állatorvosi Országos Kormánybiztosa az elősertések legmagasabb árát a következőkben állapította meg:

Az olyan, legalább 155 kg súlyú, fiatal legfeljebb 2 éves tenyésztésbe be nem fogott, elsőrendű jólhízott sertésért kg-ként 174 fillért, a 140 kg súlyú legfeljebb 18 hónapos, vagy 148 kg súlyú legfeljebb 2 éves, tenyésztésbe nem fogott elsőrendű jólhízott sertésért 170 fillért, a legalább 110 kg súlyú, fiatal, elsőrendű sonkasüldőért 164 fillért, a legalább 170 kg hizósertésért korra való tekintet nélkül 162 fillért, a legalább 100 kg fiatal közepminőségű szedett sertésért 164 fillért, a 170 kg-nál kisebb súlyú, vágósertésért, korra való tekintet nélkül 154 fillért kapnak a hizlaló gazdaságok.

A sertéseknek az átvételt megelőzőleg legalább 12 óráig koplalniuk kell. A 170 kg, vagy ennél nehezebb, fiatal, legfeljebb 2 éves tenyésztésbe nem fogott jólhízott sertésért kg-ként 174 fillérnél legfeljebb 4 fillérrel lehet többet fizetni a termelőnek. A megállapított árakhoz, ha a sertés eladása vásártéren történik, vagy pedig a vevőhöz, illetve vasúthoz szállítja, a szállítás tényleges költsége, azonban legfeljebb 2 fillér számítható fel az eladás helyén mért súly után.

A 35 kg-nál nehezebb, de 75 kg-nál nem súlyosabb egészséges herélt vagy miskaróft orvanc ellen beoltott, szivarolt, befogásra alkalmas sovány sertésekért 190 fillér fizethető legmagasabb ár gyanánt az eladás színhelyén.

Ára 10 fillér

TOMAN JÁNOS LINÓMETSZETEI A VIDÉKI SAJTÓBAN

Évek óta munkálkodik csendben e lap hasábjain a magasabb művészetnek egy nagy szerelmese: Toman János grafikus. Ihletett lelke sok kincs-csel gazdagította lelkünket s telítette meg komoly tartalommal, értékkel mindig lapunkat. Örömmel látjuk, hogy sokszor megcsodált őstehetsége túlnőtt, kitört végre az általunk nyújtott szűk keretek közül, a híre eljutott máshová, távolabbra is, linómetszetei ma már több vidéki lap hasábjait díszítik s szélesebb körben sugározzák szét a robusztus őserő alkotó-zsenijének szikráit. Soha meg nem kíséreltük jellemezni őt, gyarlónak éreztük erőnket, ma sem próbálkozunk azzal, csak igaz örömmel, büszkeséggel állapítjuk meg s közöljük a hírből is kitűnő elismerését munkásságának mások, többek részéről, akiknél az elfogultság nélküli tárgyilagosság és a tiszta művészet felismerése volt minden bizonnyal az egyedüli értékmérő alkotásainak közrebocsátása előtt. Merő önzés lenne részt nem venni az ő örömeiben s nem köszönteni őt ez alkalommal azzal a legtisztább, érdeknélküli örömmel, amelyet az egyetemes tiszta művészet, feltörő tehetség látása támaszt bennünk.

Mért nem ad a mozi német híradót vasárnap?

Kaptuk az alábbi levelet:

Mélyen tisztelt Szerkesztőség! Furcsa s a mozilátogató közönség kívánságait és izlését semmibevevő magatartása, szokása a helybeli mozinak, hogy tömegnapokon, tehát szombaton és vasárnap soha nem ad UFA, vagy egyéb német és olasz híradót, hanem állandóan amerikai és angol hírközlésekkel traktál bennünket. Ha néha be is csuszik egy-egy, az olyan, mint pl. a közelmúltkori híradó, amely honvédeink dicsőséges bácskai bevonulásakor a jugoszláv-magyar barátsági szerződés jeleneteit pergette le előttünk. Szinte azt látja az ember, hogy célzatosság van abban is, bár szeretnők hinni, hogy az egész inkább figyelmetlenség, mint rosszakarát. Mindenesetre kívánatos volna s ezt úgy gondoljuk a mozilátogató közönség meg is érdemelné, hogy a tulajdonos kissé jobban respektálna a nagyközönség igényeit s ne csupán saját izlése szerinti dolgokkal jöjjön, ha az ellenkezője kis megterhelést is jelentene a minden bizonnyal jelentős profitnak.

A Mélyen tisztelt Szerkesztőségnek köszönetemet tolmácsolom a közlésért és vagyok teljes tisztelettel: Aláírás"

Utalványra rézmészport kapnak a gazdák

Ismeretes, hogy a vörösréz beszerzésének nehézsége következtében a földművelésügyi miniszter a szőlősgazdák részére kiszolgáltatható rézgálic-mennyiséget kat. holdanként 16 kilóban állapította meg. Ez a mennyiség a peronoszpóra elleni védekezésre csak kedvező időjárás esetén lesz elegendő, ezért a földművelésügyi miniszter gondoskodott megfelelő mennyiségű rézmészpor kigyártásáról is, mert ez a védekező-szer megfelelően alkalmazva a rézgálic pótlására alkalmas. Tartani lehet azonban attól, hogy a rézmészpor szabad forgalma esetén evvel a védekezőszerrel áruhámozás vagy üzérkedés folyna. Ennek megakadályozására a kormány a földművelésügyi miniszter előterjesztésére a rézmészpor forgalmát szabályozta és a rézmészporra nézve is az utalványrendszerrel vezette be. A most megjelent kormányrendelet értelmében rézmészpor csak utalvány alapján szolgáltatható ki a vevőnek, míg továbbadás céljából kereskedő részére a rézmészpor utalvány nélkül is kiszolgáltatható,

de ilyen esetben a kereskedő a rézgálic elszámolásához hasonló, részletes elszámolást tartozik adni az áruról. A kormányrendelet megjelenésével egyidejűleg a földművelésügyi miniszter végrehajtási utasítást adott ki, amely a szőlősgazdák részére kiszolgáltatható rézmészpor mennyiségét kat. holdanként 5 kilóban állapítja meg. A rendelet részletesen szabályozza az utalványokkal való elszámolás módját, végül büntetőrendelkezéseket tartalmaz, amelyek szerint a rendelet intézkedéseinek megszegője kihágást követ el és 15 napig terjedhető elzárással büntethető.

A földművelésügyi minisztérium a rézmészpor utalványokat a rézgálic-utalványokkal egyidejűleg már szét is küldte szőlősgazdáknak a főszolgabírák, polgármesterek, hegyközségi tanácsok, községi előjáróságok, illetőleg hegyközségi előjáróságok útján. Minthogy a rézmészpor utalványok beváltási ideje május 15, felhívjuk a szőlősgazdák figyelmét az utalványok mielőbbi beváltására.

Az igénybevételi rendelet nem vonatkozik a szalonnára

Ismeretes olvasóink előtt is a rendelet, amely többek között a zsírból tartható háztartási fejadagot is megállapította. Kétségek merültek fel abban az irányban, vajjon a rendeletnek ez a része a zsír-árak (fehérárak) nagy részét érinti, vagyis a megállapított kontingensbe valamennyi szalonnafele beletartozik-e. A kétségeket teljesen eloszlatta a Budapesti Közlöny 81. számában megjelent kormányrendelet, mely szerint a kormány

igénybevétele nem vonatkozik a sózott, füstölt, paprikás, (abált) szalonnára, hanem csak a nyers szalonnára és a zsírra, sózott, paprikás (abált) és füstölt szalonnára tehát nem is tart rekvirálást a honvédség. Tekintettel arra, hogy háztartásainkban nyers szalonna nincs a megállapított személyenkénti fejadag (8 kg.) tisztán a zsírkészletre vonatkozik. Tájékoztatásul itt közöljük, hogy a zsír literje kb. 80-85 dkg-nak felel meg.

Ismét megkezdődnek a vas-napok

A fokozódó szükséglet miatt ismét megkezdődik a vas- és fémhulladék gyűjtése az egész ország területén. A vasnapokat az ország társadalma eddig is lelkesen támogatta és a külföldi behozatal nehézsége következtében beállott hiányt az országos gyűjtés nagyrésztben pótolta. A városok, falvak, tanya lakossága egymással versenyezve gyűjtötte a vas- és fémhulladékot és a mozgalom iránt fanusított megértő magatartásuk hozzájárult ahhoz, hogy a feldolgozó üzemek fenn-

akadás nélkül dolgozhattak. Most, hogy a változott viszonyok következtében a behozatal még nehezebb lett, az ismét meginduló gyűjtésnek még nagyobb a jelentősége. Az új gyűjtési mozgalomba most már Erdély is bekapcsolódik és éppen ezért a Fémgyűjtő több, mint kétezer megbízottal indulja meg a második gyűjtési akciót.

A gyűjtés még ebben a hónapban az egész ország területén megindul a kibővített szervezettel.

Buzát, árpát és tengerit

a legmagasabb napi áron vásárolunk

dr. Podany Pál és Társai

Telefon 67. GÁSPÁR-MALOM Telefon 67.

Buzát árrolunk!

810

Hírek

Istentiszteletek:

A szarvasi ág. h. ev. ótemplomban vasárnap délelőtt tót, d. u. 6 órakor magyar, az újtemplomban 8 órakor magyar istentiszteletet tartanak.

A szarvasi róm. kat. templomban vasárnap és ünnepnap 8 órakor diák-mise, 9 órakor csendes mise 10 órakor szentbeszéd, nagymise, délután 3 órakor litánia. Köznapokon negyed 8 órakor csendes mise.

Szarvason református istentiszteletet tartanak vasárnap délelőtt 10 órától az Árvaház dísztermében. Kondoroson minden hónap második vasárnapján délután 2 órakor van istentisztelet a községi iskolában.

Szigorú törvények

és rendeletek vannak valameny-nyi jogállamban, így nálunk is, a rémhírterjesztés és általában minden közhangulatot károsan befolyásoló cselekmények megtorlására. — A rémhírterjesztés — mely szoros velejárája minden rendkívüli időnek, — ma különösen felburjánzott szokása alapos tápot kap nap, mint nap az angol rádió hírközléseiből, amely a brutális elferdítések, félszeg beállítások, rosszindulatú félremagyarázások, szemenszedett hazugságok, és szemérmetlen piszkolódások olyan tömegét zúdítja a hallgatók felé, mindenkiről, minden államról, mely nem az ő érdekközösségükbe tartozik, aminőre például a múltban elég te-lalunk. Gondolkodó, fennol-kello látókörrrel és kritikával rendelkező igaz magyar ember figyelemre sem méltatja azokat, órák alatt és sokszor saját szemével győződve meg az állítások ellenkezőjéről. Amde akadnak soraink között olyanok, akiknek lelki felrissülés, reménységshalmaszál minden ott elhangzott szó, beszéd vagy hírs ezek az emberek hiven az angol rádió modorához szokatlan bőbeszédűséggel adják túl és minél szélesebb körben a hallottakat, méltelyezve azzal a hiszékeny lelkeket. Meddő küzdelem és fáradság — meg vagyunk róla győződve — akár az angol rádió, akár a híreit túlradók törekvése, a belénk gyökerezett rend és fegyelem érzetében mégis megemlítjük, nem volna-e üdvös hasonlóan komoly büntetéssel sújtani azokat, akik nagyonis világos célzattal, de semmiesetre sem jóindulatú ággódással, undorról vagy félelemmel terjesztik, szórják az említett híreket szerte-szét. Hazáját féltő, jó magyar ember meg se hallgatja azokat, a többieket meg gyűjtjük egy helyre, egy csomóba, legyen módjuk arra, hogy egymás véleményét kicserélve a hallottakról vizsgálgódjanak, nemcsak a jelent, de a jövőt illetően is. — Nem hinnők, hogy e közvetítő szpikerek hiányát bárki is megérezné, sajnálna, vagy fájlalná. Sőt! De az angol rémhírterjesztésektől legálább megszabadulnánk.

— **Ezüstmise.** Szerdán, f. hó 30-án tartja ezüstmisét Borbás Pál, a békésszentandrás r. kat. egyházközség érdemekben gazdag plébánosa. Pappá szentelésének 25 éves évfordulóján a hívek őszinte, szeretetteljes ünneplésben szándékoznak részesíteni a kedvelt lelkipásztort, de tiszteletadásra készül feletteshatósága is, elismeréseként hitbuzgó, példaadó munkálkodásáért.

— **Tanítóválasztás.** A békésszentandrás r. kath. egyházközség az egyik üresedésben lévő tanítói állásra Pálkás Erzsébet helybeli okl. tanítónőt választotta meg. Pálkás Erzsébet már évek óta működött a békésszentandrás r. k. iskolában kisegítő minőségben, mely idő alatt mint felettes hatósága, mind az érdekelt szülők legteljesebb megaláztatását vitva ki.

— **Megkezdtek a készletek igénybevételét.** A hatósági közegek a katonai ellenőrző osztályokkal megkezdtek a készletek igénybevételét. Erre tekintettel ismételt és nyomtatékosan felhívjuk a lakosság figyelmét arra, hogy bejelentés alá tartozó készleteiket — ha azokat még nem jelentették be, haladéktalanul jelentsék be annál is inkább, mert azokat, akik készletük bejelentését elmulasztják, ill. a felajánlást nem teszik meg, a legszigorúbban megbüntetik, eltekintve attól, hogy készletüket is elkozzák. Saját érdekében cselekszik tehát mindenki, ha bejelentési kötelezettségének eleget tett.

— **Hatályon kívül helyezték az elsőtítési rendeletet.** A honvédelmi miniszter rendeletet adott ki, amelyben hatályon kívül helyezte a különleges viszonyokra tekintettel hozott elsőtítési rendeletet. A házak, magánlakások, mindenféle járművek f. hó 22-től kezdve megszabadulnak attól a kellemetlen kötelezettségtől, amelyeket (természetesen mindannyiunk érdekében) fenti rendelet rótt tulajdonosaihoz. Szerda óta utcáinkon is csökkenés nélkül világitanak a villanylámpák.

— **Pályázat.** A Magyarországi Tanítók Eötvös-Alapja pályázatot hirdet: a budapesti Tanítók Házában, a Péterffy Sándor Leányotthonban, a kesztelyi Rákos István Fiúinternátus és Üdülőházban létesített helyekre, több jutalomdíjra, több segélydíjra és árva-nevelési segélyre. A Szarvasi Helyi Tanítóegyesület segélyre szoruló és a nevezett helyek elnyerésére igényjogosult tagjai kérvényeiket 1941. évi május hó 31-ig Rohony Pál egyesületi elnökhöz adják, aki készséggel ad felvilágosítást a pályázati feltételekre vonatkozólag. 72

— **Meghívó.** Tisztelettel felkérjük egyesületünk i. t. tagjait, hogy a f. é. május hó 4-én, vasárnap délelőtt 11 óra kor egyesületünk hivatalos helyiségében (Árpád-szálló) tartandó évi rendes közgyűlésen megjelenni szíveskedjenek. — Szarvas, 1941. évi április hó 23.

A Kereskedők Egyesülete Elnöksége,

— **Meghívó.** A Szarvasi Iparosifjak Önképzőköre f. évi május hó 4-én vasárnap d. u. 2 órai kezdettel saját helyiségében évi rendes közgyűlést tart, melyre tagjait tisztelettel meghívja az Elnökség. 85

— **Meghívó.** A Mangol és Nyuluzgi hegyközség f. évi április hó 27-én (vasárnap) délelőtt 11 órakor zárszámadási közgyűlést tart a község háza tanácstermében a következő tárgysorozattal, melyre az önálló és a csoportképviselő tag urakat tisztelettel meghívja az Elnökség. 1. Múlt évi zárszámadás bemutatása. 2. Választmány előterjesztése egy választmányi tag és pótagok választása tárgyában. 3. Választmányi javaslat a kötelező védekezés és hernyózás tárgyában. 4. Hegyközségi rendészeti ügyekben választmányi javaslat. — Amennyiben a közgyűlés határozatképtelen lenne, úgy a következő vasárnap lesz megtartva ugyanott. 81

— **Meghívó.** A Szarvasi Gazdák és Iparosok Szövetkezete ö. f. a. 1941. május hó 15-én d. e. 10 órakor Szarvason, az intézet székházában megtartandó évi rendes közgyűlésére. Napirend. 1. A felszámoló jelentése az 1940 üzletéről, az 1940 évi számadások előterjesztése és megállapítása. 2. A felügyelőbizottság 1940 évi jelentése. 3. A felszámoló, valamint a felügyelőbizottság tagjai részére a felmentés megadása. 4. A felügyelőbizottság tagjainak megválasztása. 5. Esetleges indítványok. Megjegyzés: Az alapszabályok 18. §-a értelmében „A közgyűlésen szavazati joggal csakis azon tagok bírnak, kik a közgyűlést megelőző december 31-ig lettek a tagok sorába felvéve s üzletészüket teljesen befizették. Az alapszabályok 19. §-a értelmében a közgyűlés határozatképtelensége esetén az újabb közgyűlés 1941 május hó 25 napján ugyanazon időpontban és helyen tartatik meg, mely esetben a közgyűlés a megjelentek számára való tekintet nélkül fog a tárgysorozatot felett jogérvényesen határozni.” Budapest, 1941. évi május hó 21. A felszámoló: Pénzügyi Központ.

— **Anyakönyvi hírek.** Születtek: Valentyk János és Csönka Julianna fia Pál Imre, Berg József és Bartolf Erzsébet fia halvaszületett, Gerhát János és Medvegy Erzsébet fia János, Kovács János és Kelemen Mária leánya Jolán, Rác József és Dodoma Ilona leánya Mária, Filyó János és Hronyecz Zsuzanna fia János Mihály, Barna Ferenc és Baranovszki Mária fia Tibor, Marján Sándor és Farkas Erzsébet leánya Mária Magdolna. Házasságok kötöttek: Hanó Pál Kondacs Zsuzsannával, Oroszki János Szappanos Zsuzsannával, Bárdos István András Koszti Máriaival. Elhaltak: Kozsuch Anna 65 éves, Hortobágyi Anna 5 hónapos, Kozsuch Pál 45 éves, Pálkó Mihály 7 napos, Bjenyik Györgyné Osgyan Zsuzsanna 63 éves.

— **ZÖLDHITELT folyósít a Szarvasi Takarékpénztár.**

— **Értesítés.** A Macóéri, Maróczugi, Szappanos és Mótói Hegyközség Elnöksége értesíti tagjait, hogy a rézgalic utalványok megérkeztek. Az utalványok dr. Král Pál hegyközségi elnöknel vehetők át naponta d. u. 3 és 5 óra között.

— **A magyar honvédség újabb diadalmas fegyverténye.** 22 év után hazatért Szent István koronájához az elrabolt Délvidék. Hős honvédeink diadalmas délvidéki bevonulásáról közöl rendkívül érdekes és izgalmas mozzanatokat megörökítő fényképriportot a Tolnai Világlapja új száma. A balkáni villámháború és az afrikai olasz harctérről érdekes felvételek, ismeretterjesztő cikkek egész sora, remek novellák teszik teljessé a szokásos rovatokat közlő népszerű képeslapot. Tolnai Világlapja egy száma csak 20 fillérbe kerül.

— **A Délibáb legújabb számában az aktuális színházi és a filmélet eseményein kívül szinte szokatlanul érdekes és színes anyag lepi meg az olvasót.** Nagy képes riport nyitja meg az érdekesebbnél érdekesebb cikkek sorát Szelezky Zitáról, aki törökül tanul, hogy törökországi filmszerződéseknek eleget tehessen. Színes, operai beszámoló, gazdag divat és női rovat, Darkó István és Felkay Ferenc kitérő novellái, változatos zenei és színházi cikkek emelkednek ki még a Délibáb legújabb számának tartalmából.

A szarvasi kir. járásbíró, mint telekkönyvi hatóság. 1912—1941. t. k. szám.

Árverési hirdetmény-kivonat.

Hajdu Gábor (képv. dr. Purjesz János szentesi ügyvéd) végrehajtónak Dorogi Károly (kinek neje volt Fási Rozália) békésszentandrás lakos végrehajtást szenvedő ellen indított végrehajtási ügyben a telekkönyvi hatóság a végrehajtást árverést 1468 P 37 f tőkekövelés és járuléai behajtása végett

I. a Békésszentandrás községben fekvő s a békésszentandrás 2775 sztkvi betétben A I 1—2 soroz., 4680 és 4681 hrsz. a. felvett s a végrehajtást szenvedő nevén álló, 3 kat. hold 257 négyszögöl, a gödénylapi artéri dűlőben fekvő szántóingatlanra, továbbá u. ottani 32 négyszögöl csatornaingatlanra 2313 P kikiáltási árban,

II. a békésszentandrás 2798 sztkvi betétben A I 1—3 soroz. 4694, 4695 és 4696/2 hrsz. a. felvett végrehajtást szenvedő nevén álló 116 négyszögöl, gödénylapi dűlőben artéri ingatlanra, 178 négyszögöl területű u. ottani dűlőbeni, tanya 562 sz. a. házigatlan és u. ott 5 kat hold 1560 négyszögöl területű szántóingatlanra, 3940 P kikiáltási árban,

a békésszentandrás 2775 sztkvi betétben C 1 soroz. a. a 1105/1917. tkszu végzéssel a Körös-Tisza-Maros Ármentesítő és Belvízszabályozó Társulat javára bekebelezett zölgalmi jogot az árverés nem érinti, — elrendelte.

Az árverést 1941. évi május hó 10. napján délután fél 4 órakor Békésszentandrás község házában fogják megtartani.

Az árverési feltételek a következők: I. Az árverés alá kerülő 2775 sz. betéti ingatlan 20375 P 41 f, a 2798 sz. betéti ingatlan 363566 P vételnél alacsonyabb áron eladni nem lehet. (5610—1931. M. E. sz. rendelet 21. §-a.)

Az árverési vevő köteles a 43300—1939. I. M. sz. rendelet 1. §-ában írt nyilatkozatot az árverési jegyzőkönyvbe mondani.

Bánatpénz a kikiáltási ár 10 százaléka, amelyet a magasabb ígért ugyanannyi százaléka kell kiegészíteni.

Szarvas, 1941. évi február hó 22-én.

Dr. Molnár s. k. kir. bíró.

A kiadomány hitelűl; Jézus kiadó.

A Szarvasi Hitelszövetkezet

mint az O. K. H. tagja megkezdte a

4¹/₂ 0/0 - OS

kamatozású mezőgazdasági termelés fokozását előmozdító közleplejratú kötelezvénykölcsonök folyósítását.

46

Vitéz Orbán Lászlónak Mangolban lévő villája eladó, lakásán butorozott szoba kiadó. 24

Csabacsüdi határban az orosz uttól 1 kilométerre 32 kishold föld új tanyával és melléképületekkel (magtár, gőré, istálló) jutányos áron eladó. Érdeklődni dr. Král Pál ügyvédnél. 25

Makó Gyula fegyverkereskedő háza eladó. Ugyanott két permetező, boros és nyitott hordók eladók. 44

Egy utcai pados szoba, konyha, speiz kiadó III. ker. 80. 41

Eladó 1 db Philips 3 lámpás telepes néprádió teljes felszereléssel együtt kedvezményes áron. Külkerületben, ahol nincs villamos áram, különösen alkalmas. — Érdeklődni lehet Sztrehovszki Márton villany-szerelő üzletében vagy Tóth György bérceplőgéptulajdonosnál III. 462 szám alatt. 63

Csinosan berendezett utcai szoba külön bejárattal kiadó II. ker. 330. 67

Ribárszky Pálnál Csáky-utca 94 házszám alatt két káka közös legelő járás kiadó. 65

I ker. 40 szám alatt istálló trágya eladó. Csabacsüdi tanyán 80 sz. alatt takarmányrépa eladó. 56

Katalak kiadó ugyanott akácfa oszlopok eladók. II ker. 33. 84

IV ker. 495/1 számú ház felérése eladó. Érdeklődni Nagy József korcsmárosnál. 83

Dr. Král Pál ügyvédnek Szappanosban lévő 405 négyszögöl ingatlana eladó. 81

Juhászat céljára kiválóan alkalmas 100 hold tanyás birtok bérbe kiadó. Érdeklődni a kiadóhivatalban. 80

Kákán legelő eladó. Érdeklődni III ker. 57. 79

A Jókai utca 235 sz. alatt egy éves jókarban lévő női kerékpár jutányos áron készpénzfizetés ellenében azonnal eladó. 78

Eladó II ker. 337 számú jókarban lévő ház és Sárkány soron 12 hold föld. 76

Mangolban 200 négyszögöl szép gyümölcsös eladó. Érdeklődni IV ker. 104. 75

Bérszántás traktorral II ker. 145 sz. 73

Kiadó 2 szobás lakás ugyanott 1 műhely május 1-től. Vostyár örökösök I ker. 169. 87

A mezőgazdasági munkálatok idejében való elvégzése és a termelés folytonosságának fenntartása

az egész országnak egyik legfontosabb érdeke. Megnagyobodott hazánk közéletéről a jelenlegi viszonyok között csak úgy gondoskodhatunk, ha a termelő munkát mindenképpen biztosítjuk. Miután körülményeink következtében a munkások és a fogatok ezidőszerint csekélyebb mértékben állanak rendelkezésre, ennél fogva a szóbanlévő nagy feladatot csak akkor teljesíthetjük, ha a mezőgazdaság számára a megmaradó emberi, gépi és állati munkaerő kihasználását a teljesítőképesség legmagasabb határáig fokozzuk és evégből megszervezzük. A termelői munka biztosítása a vo-

natkozó 2620—1941 és a mezőgazdasági munkálatok biztosítása érdekében honvédelmi szolgáltatások igénybevétele tárgyában kiadott miniszterelnöki rendelet révén a közgazgatási bizottságokat ruházza fel avval a rendkívüli széles hatáskörrel, amelyik hatóságainknak nemcsak jogává, hanem egyben a kötelességüké teszi, hogy hazánkban ezeket a fontos érdekeket biztosítsák. A mezőgazdasági munkálatok biztosítása érdekében az érvényben lévő kényszerítő rendelkezések lehetővé teszik, hogy a mezőgazdasági munkára alkalmas személyek, gaz-

dasági gépek, vagy eszközök, fogatos, vagy gépjárművek, személy, vagy teherszállításra alkalmas állatok, a munkához kirendeltesse. A hatóságok idevonatkozó intézkedéseinek az érvényesítésére a karhatalom is rendelkezésre áll, mert a mezőgazdasági munkálatok idejében való elvégzése közérdek.

Erről a helyről is felhívom tehát a vármegye lakosságának és minden érdekelt tényezőjének figyelmét az alábbi tudnivalókra.

Beliczey Miklós s. k.
kormánybiztos, főispán.

A 2620/1941. M. E. számú rendelet:

1. §.

1. Ha mezőgazdasági munkálatok elvégzésének biztosítása céljából (1939: II. t. c. 82. §. 2. bek.) honvédelmi szolgáltatások igénybevétele szükséges, ennek elrendelése iránt a honvédelmi miniszterrel egyetértve, a földművelésügyi miniszter intézkedik.

2. Az előbbi bekezdésben említett mezőgazdasági munkálatokon érteni kell a szoros értelemben vett mezőgazdálkodással rokon gazdálkodási ágak, különösen az erdő-, kert- és szőlőgazdálkodás körében felmerülő munkálatokat is.

3. A mezőgazdasági munkálatok biztosítása érdekében szükséges honvédelmi szolgáltatások igénybevétele az alábbi §-okban foglalt rendelkezések irányadók.

2. §.

1. Mezőgazdasági munkára az erre alkalmas munkakötelezettek lehet kirendelni. (9.300/1939. M. E. sz. rendelet 2—4. §., 6. §. 4. bek.)

2. Honvédelmi dologi szolgáltatás címén kötelezni lehet a gazdálkodót, a gazdasági gépvállalkozót (bérzántó, bérceplő, stb.) és a fuvarozó vállalkozót arra, hogy használt állapotban lévő gazdasági gépét vagy eszközt, fogatos vagy gépi járművét, személy- vagy teherszállításra alkalmas állatát mezőgazdasági munkálatok végzésére ideiglenesen átengedje. Ezt a rendelkezést nem lehet alkalmazni olyan dolgokra, amelyek honvédelmi szolgáltatás címén való igénybevétel alól mentesítettek, kivéve, ha a mentesítés éppen a mezőgazdasági munkálatok biztosítása céljából történt.

3. Gazdasági gép kezelésére lehetőleg a gép hozzátérő birtokosát, illetőleg annak hozzáértő megbízottját kell kirendelni.

4. A jelen rendelet alapján mezőgazdasági honvédelmi munkára történt kirendelést azonnal meg kell szüntetni, ha a kirendelt személyt egyéb honvédelmi munkára honvédelmi munkakötelezettekkel, vagy különleges légvédelmi szolgálattal szolgálattal jegyzet behívják, avagy mint közszolgálati nyugdíjast (nyugbérast) az 5600—1940. M. E. számú rendelet alapján közszolgálat teljesítésére kötelezik.

5. Szállítókészletek (lónak, öszvérenek, fogatos- vagy gépjárműnek) mezőgazdasági munkára történt igénybevétele azonnal meg kell szüntetni, ha a szállítókészlet honvédelmi szolgáltatás címén a m. kir. honvédség részére, illetőleg szükségleteinek kielégítésére vonatkozó igénybevétele (1939: II. t. c. 82. §. 3. bek.) A m. kir. honvédség részére igénybevétele előre kijelölt szállítókészlet a járás (város) területén kívül csak akkor lehet a jelen rendelet alapján igénybevétele, ha a földművelésügyi miniszter a honvédelmi miniszterrel egyetértve erre engedélyt ad.

3. §.

1. Az, aki újít birtokán, vagy szerződés alapján más birtokán mezőgazdasági munkát végez, e munka végzésének ideje alatt rendelkezni nem lehet honvédelmi munka címén mezőgazdasági munkára kirendelni. Az ilyen személyt is ki lehet azonban rendelni, ha rendes munkahelyén csupán olyan munkát látogat, melyet később is elvégezhet és ha azokat a munkálatokat, amelyek a hatóság megítélése szerint az általa

végzettél sürgősebbek, még nem fejezték be minden gazdaságban.

2. Az 1. bekezdés rendelkezéseit megfelelően alkalmazni kell gazdasági gépeknek vagy eszközöknek, fogatos vagy gépi járműveknek, személy- vagy teherszállításra alkalmas állatoknak az igénybevételeire is.

4. §.

1. Ha a földművelésügyi miniszter az 1. §. értelmében honvédelmi szolgáltatások igénybevétele elrendelte, a gazdasági felügyelő (erdőfelügyelő) meghallgatásával nagy- és kisközségekben a főszolgabíró, városokban a polgármester állapítja meg, hogy hol és milyen mértékben van szükség a mezőgazdasági munkálatok elvégzésének biztosítása érdekében honvédelmi munka, illetve dologi szolgáltatás igénybevétele. A polgármester egyszerűen intézkedik a honvédelmi munkakötelezettek kirendelése, illetve a honvédelmi dologi szolgáltatásra kötelezés tárgyában. A főszolgabíró a honvédelmi munkára kötelezett személyek és a honvédelmi szolgáltatások igénybevételeire kerülő dolgok kijelölésére a közs. elöljáróságot utasítja.

2. Amennyiben a mezőgazdasági munkálatok elvégzése a járásban, illetőleg a városban igénybevétele honvédelmi munkakötelezettekkel, illetve dologi szolgáltatásokkal nem biztosítható, a főszolgabíró, illetőleg a megyei város polgármestere az alispánhoz fordul megfelelő intézkedés végett. Az alispán, illetőleg a törvényhatóságjogi város polgármestere szükség esetében a földművelésügyi miniszterrel kér intézkedést a honvédelmi munkakötelezetteknek, illetve dologi szolgáltatásoknak más törvényhatóság területéről való igénybevétele iránt.

3. Magángazdaság részére honvédelmi munka és honvédelmi dologi szolgáltatás igénybevételenek abban az esetben lehet helye, ha eziránt a mezőgazdasági üzem folytatója a polgármesternél (községi elöljáróságnál) kérelmet terjeszt elő.

5. §.

1. A honvédelmi szolgáltatásoknak a jelen rendelet alapján való igénybevételeért térítés jár.

2. Honvédelmi munkáért a helyben szokásos díjazás (napszám) jár, amennyiben az illető munkára nézve a gazdasági munkabérek megállapítottak, a térítés megállapítására is ezek irányadók.

3. A honvédelmi szolgáltatás címén

igénybevett dolgok (állat, jármű, gazdasági gép vagy eszköz) használatáért ugyanaz a térítés jár, mint amelyet a dolognak a m. kir. honvédség részére való igénybevétele esetére a fennálló rendelkezések megállapítanak. Ha valamely dologra vonatkozóan nincs ilyen rendelkezés, a helyi viszonyoknak megfelelő szokásos használati díjat kell térítésként megállapítani.

4. Az igénybevett állat takarmányozása, illetőleg az igénybevett gépnek üzemanyaggal való ellátása a térítésen feül terhezi azt, aki a térítést fizetni köteles.

6. §.

1. A teljesített honvédelmi szolgáltatásért az 5. §. értelmében járó térítést ugyszintén az igénybevett dolog használata közben felmerült kárért járó kártérítést a szolgáltatást teljesítőnek első sorban közvetlenül az köteles megfizetni, akinek mezőgazdasági üzem részére a szolgáltatást igénybevétele. Ha ennek a kötelezettségének nem tesz eleget, a térítésre (kártérítésre) jogosult vele szemben igényét a honvédelmi szolgáltatás teljesítésének helye szerint illetékes községi elöljáróság, megyei városokban a polgármester, törvényhatóság jogu városokban a polgármester által kijelölt tisztviselő, Budapesten a kerületi elöljáró előtt érvényesítheti.

2. Az előbbi bekezdésben megjelölt hatóság (községi elöljáróság) az igény tárgyában az előterjesztett írásbeli vagy jegyzőkönyvbe veendő szóbeli kérelemre a lehetséges legrövidebb határidőn belül a felek meghallgatása alapján határoz és ha marasztaló határozatot hoz, a teljesítésre háromnapos határidőt szab meg. A határozat végrehajtására a közadók behajtásának szabályai irányadók.

3. Az előbbi bekezdés értelmében hozott határozat ellen fellebbezésnek van helye a főszolgabíróhoz, illetőleg a törvényhatóság első tisztviselőjéhez, aki végérvényesen határoz. A fellebbezésnek a marasztaló elsőfokú határozat végrehajtására nincs halasztó hatálya.

4. Amennyiben a jelen §. értelmében jogerősen megállapított követelés a szolgáltatással megsegített mezőgazdasági üzem folytatóján, mint első sorban kötelezeten behajthatatlan, ezt mint térítési követelést, az 1939: II. t. c. 129. §-ában, illetve a 8.500—1940. H. M. rendelet III. fejezetében szabályozott eljárás útján

a kincstárral szemben is érvényesíteni lehet. A kincstárnak az így kifizetett összegeket visszereszesi jogának gyakorlásaképpen az első sorban kötelezettől közvetlenül végrehajtás útján behajthatja. A végrehajtásra a közadók szabályai irányadók.

7. §.

1. A honvédelmi szolgáltatásra vonatkozó kötelezettség fennállása, terjedelme, valamint az igénybevétel fogatosítása tekintetében felmerült viták, valamint az igénybevétele kapcsolatos panaszok tekintetében — a térítésre és kártérítésre vonatkozó követelések érvényesítését (6. §.) ide nem értve — a főszolgabíró (polgármester) határoz. A határozat ellen használt jogorvoslatnak az igénybevétel fogatosítására nincs halasztó hatálya. (1939: II. t. c. 127. §.)

2. A közigazgatási hatóságok és a községi elöljáróságok vonatkozású vagy mulasztás esetében a honvédelmi szolgáltatást kényszereszközök alkalmazásával is teljesíthetjük és evégből karhatalmat, szükség esetében katonai karhatalmat is vehetnek igénybe. (1939: II. t. c. 126. §. 1. bek.)

8. §.

1. A büntetőjogi rendelkezéseket a honvédelmi munkakötelezettségen alapuló felhívás (kirendelés) iránt tanúsított engedetlenség, a honvédelmi munkakötelezettségnek testi épség megsértésével vagy fondorlattal kijáratása, a beosztásnak, vagy rendeltetési helynek elhagyása, a honvédelmi munkakötelezettség teljesítésének a munkaadó által való megakadályozása esetére az 1939: II. t. c. 184—188. §-ai alapítják meg.

2. Amennyiben a cselekmény súlyosabb büntető rendelkezés alá nem esik, kibégítést követ el és két hónapig, háború idején hat hónapig terjedhető elzárással büntetendő, aki a dologi honvédelmi szolgáltatás címén mezőgazdasági munkálatok céljára kijelölt dolog (állat, jármű, mezőgazdasági gép vagy eszköz) átengedéseivel igazolatlanul kényszeríti, annak rendelkezésre bocsátását jogosulatlanul megtagadja, vagy az igénybevétel meghússítása céljából a kijelölt dologt megsemmisíti, megrongálja, elrejtő, illetve az igénybevétel elől egyébként elvonja. A pénzbüntetésre 1928: X. t. c. rendelkezései irányadók, a pénzbüntetés legmagasabb összege nyolcezer pengő. A pénzbüntetés átváltoztatására és a kibégítés elvételére az 1939: II. t. c. 212. §-ának 4. és 5. bekezdésében foglalt rendelkezések nyerne alkalmazást. A kibégítés miatt az eljárás a közigazgatási hatóságnak, a rendőrség működési területén pedig a m. kir. rendőrségnek, mint rendőri büntető bíróságnak hatáskörébe tartozik. Az 1929: XXX. t. c. 59. §-a 1. bekezdésének 3. pontja alkalmazása szempontjából szakminiszternek a földművelésügyi miniszterrel kell telednteni.

9. §.

1. Honvédelmi munkának a jelen rendelet alapján való igénybevétele esetén a honvédelmi munkakötelezettség szabályozásáról szóló 9300—1939. M. E. számú rendelet 2—7. §-ai, 8. §-ának 3., 18. §-ának 3. és 4., 19. §-ának 1. és 2. bekezdését, 21., 24., 26—28. §-ait megfelelően alkalmazni kell, ugyancsak az említett rendelet 20. §-át is, azzal az eltéréssel, hogy abban a katonai parancsnokság helyett a közigazgatási hatóságok (községi elöljáróságok); a 2. bekezdésben említett elbocsátójeggy helyett pedig a közigazgatási hatóság (községi elöljáróság) által kiállított igazolványt kell érteni, továbbá azzal, hogy a 2. és 5. bekezdésben említett költségeket a munkásokat foglalkoztató gazdasági vállalkozó viseli, aki azoknak valószínű összegét a közigazgatási hatóságnál (községi elöljáróságnál) előlegezni köteles. Egyebekben a jelen rendelet alapján elrendelt igénybevétele körében a 9300—1939. M. E. sz. rend. rendelkezéseit nem lehet alkalmazni.

2. A gondozási igényekre nézve a 11.200—1939. M. E. számú rendelet irányadó. Ha a jelen rendelet alapján igénybevétele személyt oly munkára alkalmaznak, amelynek körében a szerződött gazdasági munkavállaló az Országos Mezőgazdasági Birtosító Intézetnél balesetbiztosítási kötelezettség alá esnek, az igénybevett személyeket baleset esetére éppúgy biztosítani kell, mint a szerződött munkavállalókat, ebben az esetben az államkincstárral szemben támasztható gondozási igény tekintetében a 11.200—1939. M. E. számú rendelet 1. §-ának 5. bekezdését kell megfelelően alkalmazni.

Bárdossy László s. k.
m. kir. miniszterelnök.

Nyomatott Müller Károly könyvnyomdájában Szarvas, I. ker. 13.

TINTENKULI

újából kapható a Müller-cégnél